

V.I.LÊNIN - NGƯỜI ĐẶT NỀN MÓNG CHO ĐƯỜNG LỐI YÊU CHUỘNG HÒA BÌNH CỦA CHỦ NGHĨA XÃ HỘI

NGUYỄN NẮC LY

Bản chất của chủ nghĩa xã hội với tổ cách một chế độ xã hội, hình thức nhân văn của nó tất nhiên nó đòi hỏi cuộc đấu tranh chống lại sự vu khống và chống chiến tranh nổ ra thành một bộ phận cấu thành hữu cơ của công lĩnh xây dựng chủ nghĩa xã hội. Ngay trước thềm lối của Cách mạng Tháng Mười, V.I.Lenin khẳng định: “Chăm dứt chiến tranh, hòa bình giữa các dân tộc, chăm dứt cướp bóc và bóc lột chính là lý tưởng của chúng ta”¹. Nước hoàn thành và công bố vào mùa thu năm 1915, tác phẩm “Chủ nghĩa xã hội và chiến tranh (thời của Cách mạng Dân chủ xã hội Nga nói với chiến tranh)” mang tính chất công lĩnh của Lenin nước bắt đầu bằng luận điểm: “Những người chủ nghĩa xã hội bao giờ cũng lên án chiến tranh giữa các dân tộc nhờ một việc làm mà rồi và các nước”².

Ngay từ khi mới ra đời, Nhà nước Xô viết đã tích cực đấu tranh nhằm cải tạo toàn bộ hệ thống quan hệ quốc tế và luật quốc tế dựa trên các nguyên tắc dân chủ và tiến bộ nhân văn của chính quyền Xô viết và các lệnh về hòa bình, nội dung và chương trình rõ ràng và rành mạch về cuộc đấu tranh vì một thế giới công bằng, dân chủ và hòa bình. Các lệnh này đã bắt đầu nhận thức của các nước về

hệ thống luật pháp quốc tế và lên án chủ nghĩa quân phiệt và chủ nghĩa thực dân, và kêu gọi khởi đầu sử dụng sức mạnh trong việc giải quyết những vấn đề quốc tế. Nó đã mở ra một thời đại toàn cầu mà nội dung chủ yếu là phong trào đấu tranh “vì sử nghiệp giải phóng các dân tộc khỏi chủ nghĩa đế quốc, nhằm ngăn chặn chiến tranh giữa các dân tộc, nhằm lại nó sử dụng trò của tổ bản, vì chủ nghĩa xã hội”³.

Công lĩnh đấu tranh vì hòa bình của Lenin đã trở thành nguyên tắc của bất biến cho chính sách đối ngoại của nhà nước xã hội chủ nghĩa. Cho dù nội dung giải quyết những nhiệm vụ cụ thể của các giai đoạn lịch sử khác nhau, song những nền tảng nói ngoài cơ bản, do bản chất của chủ nghĩa xã hội quy định, là không thay đổi. Nó là 1) năm ba “mọi trường hòa bình, ta các nhiều kiến quốc tế thuận lợi cho công cuộc nói mới”, ba về lợi ích dân tộc; 2) cũng có lập trường của chủ nghĩa xã hội, ủng hộ cuộc đấu tranh của các dân tộc vì “hòa bình, nội lập dân tộc, dân chủ và tiến bộ xã hội”; 3) ngăn chặn chiến tranh phi nghĩa, tiến hành giải trừ quân bị, thực hiện nhất quán những lợi cùng toàn tại hòa bình giữa các quốc gia có chế độ xã hội khác nhau⁴. Bên cạnh nguyên tắc quốc tế chủ nghĩa này, trọng cho quan hệ giữa các nước xã hội chủ nghĩa với nhau và

* Thạc sĩ, giảng viên trường Cao đẳng Kinh tế – Kỹ thuật Thông tin và Truyền thông.

¹ V.I.Lenin. *Toán tập*, t. 26, tr. 304.

² V.I.Lenin. *Toán tập*, *Sđđ.*, tr. 311.

³ V.I.Lenin. *Toán tập*, *Sđđ.*, t. 37, tr. 171.

⁴ Xem: Đảng Cộng sản Việt Nam. *Vấn đề hai hội nghị biểu toàn quốc lần thứ X*. Nxb. Chính trị quốc gia, HN., 2006, tr. 38-39.

giữa các nước xã hội chủ nghĩa với các nước đang đấu tranh giải phóng dân tộc và chống lại chủ nghĩa đế quốc, vì tiến bộ xã hội, nguyên tắc chung toàn tài hòa bình của Lenin đã trở thành nguyên tắc cơ bản của luật quốc tế hiện đại quan hệ giữa tất cả các nước trên thế giới “Chúng ta chủ trương... phát triển quan hệ với tất cả các nước, các vùng lãnh thổ trên thế giới và các tổ chức quốc tế theo các nguyên tắc: tôn trọng độc lập, chủ quyền và toàn vẹn lãnh thổ của nhau, không can thiệp vào công việc nội bộ của nhau; không dùng vũ lực hoặc đe dọa dùng vũ lực; giải quyết các bất đồng và tranh chấp thông qua thông thương hòa bình; tôn trọng lẫn nhau, bình đẳng và cùng có lợi”⁵.

V.I.Lenin chỉ ra rằng, tính chất phát triển kinh tế và chính trị không ngừng của chủ nghĩa xã hội đòi hỏi các nước xã hội chủ nghĩa, chính hiện nay hình thức kết luận và khai thác thắng lợi của chủ nghĩa xã hội không phải trong thời kỳ tất cả các nước xã hội chủ nghĩa – xã hội khác nhau lại không tránh khỏi. Trong thời Lenin cũng kiên quyết bác bỏ quan niệm cho rằng, đồng nhò sẽ nói nhau tất yếu dẫn đến chiến tranh liên tục giữa các nước.

Với tổ chức nguyên tắc nội ngoại cơ bản của nhà nước xã hội chủ nghĩa, cùng toàn tài hòa bình giữa các nước có thể xã hội chủ nghĩa xã - hội khác nhau mà nước tuyên bố trong Sách lược về hòa bình của Lenin. Sách lược này đã nêu các nước xã hội chủ nghĩa nhất quán thúc đẩy tiến trình sống. Khi xem xét và cho thông báo tuyên bố của nhân dân biểu Xô Viết tại Hội nghị Henuxô, Lenin đã nói “loại bỏ những câu nói rằng, quan niệm lịch sử của chúng ta tuyên bố giải quyết nội chiến của các nước thế giới”⁶. Trước nội Lenin đã nói rõ “... chúng ta giành lấy cho mình những việc nên làm của toàn tài bên cạnh các công quốc tổ chức chủ nghĩa đang tham gia vào quan hệ buôn bán với chúng ta”⁷.

Cùng toàn tài hòa bình bao gồm cả đấu tranh lẫn hợp tác. Cuộc đấu tranh là tất yếu trong các lĩnh vực kinh tế chính trị và tổ chức. Giữa các nước có thể xã hội chủ nghĩa xã - hội khác nhau tất yếu có xung đột về lợi ích, và ảnh hưởng chính

trò, và các nguyên tắc thế giới quan và nhân giải đấu tranh, có cuộc đấu tranh vì trái tim và trí tuệ của mỗi người. Không, một phương diện tất yếu của cùng toàn tài hòa bình là hợp tác. Việc phát triển những quan hệ toàn diện – chính trị, kinh tế văn hóa, khoa học, thể thao, v.v., - tất yếu nước quy định bởi quá trình quốc tế hóa, toàn cầu hóa, hội nhập quốc tế bởi nhu cầu phân công lao động quốc tế ngay một tầng, bởi quá trình tiến khai cách mạng khoa học – công nghệ bởi sự xuất hiện và ngay một trình độ gay gắt của những vấn đề toàn cầu nội nội có lợi ích hợp nhất của tất cả mọi quốc gia và giải quyết. Chính Lenin đã có cái nhìn sáng suốt về vấn đề này: “Coi sóc mình lên hôn mong muốn, ý chí và quyết định của bất kỳ chính phủ hay giai cấp thu nhập nào, sức mạnh nội – các quan hệ kinh tế chung toàn thế giới, bất buộc chúng phải đi theo con đường quan hệ với chúng ta”⁸.

Cùng toàn tài hòa bình giữa các nước có thể xã hội chủ nghĩa xã - hội khác nhau yêu cầu phải giải quyết tranh chấp quốc tế dựa trên nguyên tắc không can thiệp vào công việc nội bộ và tôn trọng lợi ích hợp pháp của nhau hoàn toàn bằng con đường hiệp thương chính trị - nội là phương án nội chọn duy nhất với tham hòa giải nhân. Nhờ vậy, nguyên tắc cùng toàn tài của Lenin phải ảnh hưởng phát triển tất yếu khách quan của xã hội loài người, tập ững lợi ích của tất cả các nước và các dân tộc.

Việc xây dựng lại quan hệ quốc tế dựa trên nguyên tắc cùng toàn tài hòa bình không phải là mục đích tối thượng của chủ nghĩa xã hội. Nội là một trong các phương diện quan trọng để giải quyết vấn đề toàn cầu gay gắt nhất thời hiện tại – loại trừ chiến tranh ra khỏi nội sống của xã hội loài người, năm ba mươi thế giới hòa bình, ổn định, công bằng và dân chủ trên trái Đất. Hiện nay, đây là lợi ích tối cao của loài người, vì việc năm ba mươi quyền cơ bản của con người – quyền sống – là việc nên làm và tiến hành cần thiết trước hết để giải quyết mọi vấn đề khác.

Nguồn gốc sức mạnh sáng tạo sống động của chủ nghĩa xã hội, kể cả nội dung nội ngoại yêu cầu hòa bình của nội là phù hợp với những lợi ích căn bản của loài người nhờ một cách thể Do vậy, mọi mối quan hệ giữa các nước

⁵ *Sđd.*, tr. 39.

⁶ V.I.Lenin. *Toán tập*, t. 45, tr. 63.

⁷ V.I.Lenin. *Toán tập*, *Sđd.*, t. 42, tr. 22.

⁸ V.I.Lenin. *Toán tập*, *Sđd.*, t. 44, tr. 304-305.

cung tồn tại hòa bình tại yêu sẽ bị phá sản. Tất nhiên, nếu nội dung nội hội hành động có mục đích rõ ràng, tích cực của tất cả các lực lượng yêu chuộng hòa bình, sẽ sẵn sàng bên nhau của hội trong cuộc đấu tranh vì tổng lại tối sáng của loài người.

Lenin nội hội phải có một cách tiếp cận lịch sử cụ thể với vấn đề chiến tranh và hòa bình. Người nhận mạnh: “Chiến tranh là một sự vật vô cùng đa dạng, phức tạp. Không thể tiếp cận với một khuôn mẫu chung”⁹. Trong xã hội có giai cấp nói chung, chiến tranh và hòa bình bao giờ cũng có nội dung giai cấp cụ thể giữa và khác nhau và đóng vai trò khác nhau trong tiến trình tiến bộ xã hội tùy thuộc vào nội dung ấy. Vào thời điểm bùng nổ chiến tranh, Lenin nói, “bên an cướp nước” cũng lên tiếng ủng hộ hòa bình, vì chúng muốn kết thúc chiến tranh cùng với những điều kiện hòa bình có lợi cho mình, tức vì một nền hòa bình áp cướp và bóc lột. Theo ông, khẩu hiệu về hòa bình cần được nêu ra để làm sáng tỏ và giải thích rõ cho quần chúng biết “sẽ khác biệt không dung hòa nước giữa chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa vô sản (chủ nghĩa nước ngoài), chủ nghĩa phải là *dung hòa* hai giai cấp thuộc nhau và hai chính sách thuộc nhau bằng ngôn từ “hợp nhất” những sự vật khác nhau”¹⁰. Nhờ vậy, không những có các kiểu lịch sử cụ thể của chiến tranh, mà còn có các kiểu lịch sử cụ thể của hòa bình: ở thời điểm này hòa bình kiểu nước ngoài và hòa bình kiểu dân chủ.

Tiến hành đấu tranh vũ trang chống lại những kẻ áp bức và bóc lột, nhân dân bị áp bức tất nhiên bắt buộc hòa bình giải pháp. Chiến tranh vì sự nghiệp giải phóng giai cấp - xã hội và dân tộc, việc bãi bỏ các thanh tâu dân chủ và chủ nghĩa xã hội bằng vũ trang của các dân tộc là chính nghĩa, góp phần thúc đẩy tiến bộ xã hội. Ngược lại, chiến tranh phi nghĩa dân tộc việc bóc lột các dân tộc, quần chúng lao động, xâm chiếm các nước khác, phục hồi chế độ xã hội phân biệt, chủ nghĩa thuộc địa là mang tính chất phân biệt, cần từ chối bỏ xã hội.

Vào thời điểm thống trị không có giới hạn của chủ nghĩa nước ngoài, hòa bình trên trái đất sẽ có

thể là hòa bình của chủ nghĩa nước ngoài. Do vậy, Lenin hợp nhất cuộc đấu tranh vì hòa bình dân chủ công bằng với cuộc đấu tranh chống lại sự thống trị của chủ nghĩa nước ngoài và chế ra phong trào cách mạng của giai cấp công nhân nhờ lại những lực lượng chiến tranh, nội hội hòa bình tích cực giữa các dân tộc. Bất kỳ “chiến tranh chống lại chiến tranh” nào và “đấu tranh vì hòa bình, - V.I.Lenin viết, - nếu là sự giải nhân giai cấp, nếu nó không có liên hệ mật thiết với đấu tranh cách mạng ngay lập tức của quần chúng, với việc tuyên truyền và chuẩn bị cho vậy”¹¹.

Nhiệm vụ cấp bách hiện nay của loài người là nhất quán thúc đẩy nguyên tắc cùng tồn tại hòa bình giữa các quốc gia có chế độ chính trị - xã hội khác nhau của Lenin, là tạo dựng nên hòa bình vững chắc. Hòa bình phải được hiểu là một giải pháp và là một nghĩa vụ của tất cả mọi người đối với nhau và là một trách nhiệm của xã hội, là nguồn sống lâu dài, là sự thúc đẩy tiến bộ và là sự tiến bộ cao. Hòa bình không phải là không có chiến tranh, cũng không phải hai thập kỷ một chế độ cho các bên thỏa thuận nhau cân bằng về quyền lợi; mà ngược lại, hòa bình được xây dựng dựa trên việc hiểu rằng con người và nội hội phải thiết lập được một trật tự dựa trên nền tảng công lý và bác ái.

Bản chất nhân bản của chủ nghĩa xã hội hoàn toàn phù hợp với quan niệm của Lenin về hòa bình nhờ kết quả của công lý tức là tồn tại trong sự cân bằng giữa mọi chiều hướng của con người. Hòa bình sẽ đến khi con người không nước ngoài trao cho tất cả những gì phải là của mình, với tổ chức con người, hay khi phần giải con người không nước ngoài tồn tại trong và khi nội hội sống dân sự không nước ngoài quy hướng về công ích. Bãi bỏ và phát huy các quyền con người là điều kiện cần thiết để xây dựng một xã hội hòa bình và để phát triển toàn diện các cá nhân, các dân tộc và các quốc gia. Chính nguyên tắc cùng tồn tại hòa bình là phù hợp nhất với mục đích này, mục đích tối cao của chủ nghĩa công chính “sẽ phát triển tới do của mỗi người là điều kiện cho sự phát triển tới do của mỗi người và ngược lại, sẽ phát triển tới do của mỗi người là điều kiện cho sự phát triển tới do của mỗi người”.

⁹ V.I.Lenin. *Toán tập, Sđd.*, t. 49, tr. 369.

¹⁰ V.I.Lenin. *Toán tập, Sđd.*, tr. 302.

¹¹ V.I.Lenin. *Toán tập, Sđd.*, tr. 464.